

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, HATAREI, TIHEMA 28, 1878.

HE PANUITANGA I RARO I TE TURE WHENUA MAORI, 1873-4

Ki nga tangata e whai take ana ki te whenua kia mohiotia ai te wahi me te ra e tu ai te Kooti hei whakawa i o ratou take.

NA, he Panuitanga tenci kia mohiotia ai, ko te take a nga tangata no ratou nga ingoa e mau nei i te rarangi tuatahi i raro nei, ki nga pihi whenua e mau nei i te rarangi tuarua, ka whakawakia a te 18 o nga ra o Hanuere, 1879, e te Kooti Whakawa Whenua Maori, ki Rawene, Hokianga. Ko nga tangata katoa e whai tikanga ana mo aua whenua me haere ki reira.

Ka oti te whakawa, ka puta te Tuhinga Whakamaharatanga Take ki te hunga i kitea tona tika e te Kooti: heci ano, he tino whakaotinga tena; e kore rawa e tika kia peke mai tetahi tangata ki muri.

Kooti Whakawa Whenua Maori,
Akarana, Tihema 5, 1878.

NA TIKI,
Tino Kaitubituhi.

I HAPA ENEI I TERA PANUITANGA I "TE KAHITI NAMA 49, O TE 19, O TIHEMA, 1878.

Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Ko nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.	Ko te takotoraanga o te mapi.
Mehaka Patutai, Rai Pangari	Te Tarare e tata ana ki Hokianga	Timata ki Pataumariri, haere ki runga ki Patu, haere i runga i te tiini o Waima, marere noa ki te awa nui o te Taheke	Ka kitea nga mapi o nga whenua kua oti te ruri ki te Tari o te Kaiwhakawa tuturu i Hokianga.
Rihari Raumati, Eruera Rapana, Hori Hare, Hohaia Patuone	Mangapukahukahu, kei te awa o Omahuru, Hokianga	Ki te tonga timata i te wahapu o te awa o Omahuru, ka piki i roto i taua wai ka kake ka eke i runga o Tukenui, ki te Hauauru-ma-tonga haere ana i runga o te kaveka timata atu i Pukenui, ka haere Arawhatawhata, Toakioire, Te Rere, ki te Hauraro timata i te Rere, ka heke i te awa o Mangapukahukahu, te wahapu o Hepekako, te Wai-o-te-maire, Taumata-pukapuka, ka puta ki te awa o Waipapa, heke tonu i te awa o Waipapa, te Rereatuoro, te wahapu o Orongoiti, Waitukuhuruhuru, heke tonu i te wai a tutuki noa ki te timatanga o te wahapu o te awa o Omahuru	

Tari o te Kooti Whenua Maori,

Akarana. Tihema 14, 1878.

HE whakaaturanga tenei kia mohiotia ai e kore e roa ka tu he Kooti ki Te Wairoa, ki Makaraka, ki Uawa, ki Waiomatatini hoki. A notemea he nui te moui i pau, me te whakaroa, me te pouri hoki o te ngakau o nga Kaitono whakawa, me era atu tangata hoki i nga takiwa kua pahure ake nei notemea kahore e ahei i te Kooti te whakawa nga whenua i te kore mapi, i te kore ranei o aua mapi i tika, no reira ka panuitia atu nga Tekihana o nga Ture Whenua Maori e mau ake nei hei whakamohio i te katoa. Na, ko te mea pai ia kia tukua katoatia mai nga tono whakawa inaianei, notemea e kore e perehitia ano nga tono i tureiti i te putanga ai o te Panui.

“Te Ture Whenua Maori, 1873,” Tekihana 33.

Kia oti ra ano te ruri i tetahi whenua e meatia ana kia whakawakia kia tae rawa hoki ki roto ki te Kooti takoto ai te mapi (he mapi kua whakatikaia) o taua whenua, katahi ano ka ahei te Kooti ki te whakawa i nga kereme ki taua whenua, ki te whakaputa hoki i te kupu whakatau i runga i te wahanga o te whenua. Ko aua ruritanga me aua mapi me mahi i runga i nga ritenga me nga tikanga o tenei Ture, me nga tikanga e mana ana mo te ruritanga whenua.

“He Ture Whakatikatika i Te Ture Whenua Maori, 1878 (Nama 2),” Tekihana 15.

Mehemea i te tirohanga o te ruri o te mapi ranei o tetahi whenua tangata Maori i runga i nga tikanga o te Tekihana Nama 71 o “Te Ture Whenua Maori, 1873,” ka kitea he koha, he rerenga ketanga ranei, a e kore e whai taima hei whakatikatika i taua mea mo te tuunga o te Kooti i panuitia ai aua whenua kia whakawakia, e tika ana ma te Kaititiro Ruritanga, ma tetahi ranei o nga tangata i whakaritea nei hei riwhi mona, hei whakatika i taua ruri, i taua mapi ranei mo taua taima anake, katahi ano ka tahuri te Kooti ki te whakawa i nga whenua i roto i taua mapi, i taua ruri ranei, ki te whakaputa hoki i te kupu whakahau mana kia mahia he Tuhinga Whakamaharatanga Take mo nga tangata kua kitea nei o ratou tika ki taua whenua, a ka oti taua ruri taua mapi ranei i runga i te mea e tika ana ki te wkakaaro o te Kaititiro Ruritanga. Na, ka tukua taua mapi, ana ka whakatikaia e te Kaititiro Ruritanga, e ona riwhi ranei, ki te Tumuaki Kai-whakawa o te Kooti Whenua Maori, ka whai mana ia, ki te mea e pai ana ki taua titiro, kia whakaputaina ketia e ia te ahua o taua whakataunga tuatahi, kia meinga hoki e ia he whakataunga tuturu; a kahore he take e whakawakia ai ano taua whenua e te Kooti, hei mea e puta ai taua whakataunga tuturu.

Na TIKI,

Tino Kaituhituhi.